

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w Urzędzie Regulacji Energetyki za rok 2022

Dział I¹⁾

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanej przeze mnie jednostce sektora finansów publicznych*

Urządzenie Regulacji Energetyki (URE)

Część A²⁾

~~w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część B³⁾

X w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w Dziale II oświadczenia.

Część C⁴⁾

~~nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:⁵⁾

x monitoringu realizacji celów i zadań,

x samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁶⁾,

x procesu zarządzania ryzykiem,

x audytu wewnętrznego – AW.02.2021 – Bezpieczeństwo informacji (audyt zgodności z rozporządzeniem KRI); AW.02.2022 - Realizowanie działań dotyczących polityki informacyjno-edukacyjnej skierowanej do mediów,

kontroli wewnętrznych,

x kontroli zewnętrznych: Kontrola P/22/001 - *Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w cz.50 - Urząd Regulacji Energetyki*; wystąpienie pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli z dnia 3 marca 2022 r. znak: LKA.410.027.02.2021/P/21/069 - Kontrola nr P/21/069 *Wykorzystanie biomasy w produkcji energii*, uwzględniające treść Uchwały Nr 20/2022 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego – przekazane przy piśmie NIK, znak: LKA.410.027.02.2021/P/21/069, z dnia 10 maja 2022 r.

x innych źródeł informacji: oświadczenia cząstkowe o stanie kontroli zarządczej kierujących komórkami organizacyjnymi URE; cząstkowe rejestry ryzyk.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Warszawa, 28 kwietnia 2023 r.
(miejscowość, data)

dr inż. Rafał Gawin
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki
(podpis kierownika jednostki)

* Niepotrzebne skreślić

Dział II⁷⁾

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

1.1. Skumulowany przyrost nowych zadań dla Prezesa URE wynikających z prawa krajowego i unijnego dot. rynku paliw płynnych, gazu i energii elektrycznej (m.in. spraw związanych z: magazynami sieciowymi, linią bezpośrednią, zmianami w ciepłownictwie, umową powierzającą/jamalską, zapasami obowiązkowymi gazu, koncesjami, postępowaniami taryfowymi, realizacją zadań z ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej oraz ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 r; funkcjonowaniem mechanizmów konkurencji w obrocie paliwami i energią) w istotny sposób oddziałujący na możliwość skutecznej i efektywnej realizacji tych zadań.

1.2. Niedostosowanie przepisów ustawy o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (tzw. ustawy o KDT) do obecnego stanu po konsolidacji pionowej w sektorze elektroenergetyki i zmianach zasad funkcjonowania rynku energii elektrycznej.

1.2.1. W postępowaniach zakończonych decyzją dotyczącą rozliczenia programu pomocy publicznej z tytułu przedterminowego rozwiązania kontraktów długoterminowych przez wytwórców energii elektrycznej występuje ryzyko zarzutu KE o wypłaty nieuzasadnionej pomocy publicznej.

1.2.2. Kumulacja pomocy publicznej wynikającej z ustawy o KDT oraz ustawy o rynku mocy i brak szczegółowych rozstrzygnięć powoduje problemy dotyczące sposobu rozliczenia pomocy.

1.2.3. Wyjście z programu Polenergii Elektrociepłowni Nowa Sarzyna Sp. z o.o. i odwołanie spółki po ustaleniu przez Prezesa URE wysokości korekty końcowej kosztów osieroconych może skutkować wieloletnim sporem, którego rozstrzygnięcie może mieć wpływ na inne podmioty uczestniczące w programie.

1.2.4. Uchylenie art. 49a ustawy Prawo energetyczne (tzw. obligo giełdowe), spowodowało wycofanie się z handlu za pośrednictwem giełdy wytwórców z największych grup kapitałowych, co może prowadzić do problemów z rozliczeniem korekty rocznej.

1.2.5. Zmiana sposobu ustalania cen na rynku bilansującym, który może być zakwestionowany przez KE (oferta może być złożona na poziomie nie wyższym niż maksymalna cena ofertowa, ograniczając tym samym możliwość składania wyższych ofert, także na giełdzie).

1.3. Braku publikacji kalkulacji VoLL (wartość niedostarczonej energii) oraz obliczenia kosztu wejścia nowych jednostek na rynek.

1.4. Problemy z interpretacją przepisów ustawy o rynku mocy oraz ustawy o zmianie ustawy o rynku mocy oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła zmiany w sposobie kalkulacji stawek oraz sposobie obliczenia wysokości opłaty mocowej należnej od odbiorców końcowych, co przekłada się na:

1.4.1. brak dostępności danych ze strony OSP i OSD niezbędnych do ustalenia przez Prezesa URE stawek opłaty mocowej dla części odbiorców końcowych;

1.4.2. ryzyko podważenia przez podmioty zobowiązane do wnoszenia opłaty mocowej zarówno sposobu kalkulacji stawek i zasadności obciążania ich opłatą mocową w określonej wysokości;

1.4.3. brak możliwości przewidzenia wielkości zużycia energii elektrycznej w 2023 (wzrost liczby prosumentów, wysokie ceny energii po zużyciu 2000 kWh, obowiązek ograniczenia zużycia o 10% dla jednostek sektora finansów publicznych), co może powodować niedobór środków do wypłaty wynagrodzenia dostawcom mocy, które powinny zostać zebrane od odbiorców.

1.5. Wydłużanie terminów wynikających z KPA, niosących ryzyko opóźnienia terminów realizacji zadań, żądań odszkodowawczych i skarg na przewlekłość postępowania lub bezczynność. W przypadku spraw sądowych - brak możliwości obrony interesów Prezesa URE przed sądami.

1.6. Utrudnienia w realizacji zadań w obszarze współpracy międzynarodowej, m.in.:

1.6.1. zmiany wprowadzone rozporządzeniem 2019/942, które skomplikowały sposób opiniowania projektów decyzji dyrektora ACER, co może wpłynąć na rozstrzygnięcia (metodyki), które będą określały sposób funkcjonowania wspólnego rynku;

1.6.2. brak jednolitego podejścia do sposobu monitorowania realizacji obowiązku udostępniania 70% zdolności transgranicznych (rozporządzenie 2019/943);

1.6.3. opóźnienia we wdrażaniu metodyk zatwierdzonych na podstawie przepisów rozporządzenia 2015/1225 oraz 2016/1719, co powoduje, że KE oraz ACER oczekują od regulatorów podjęcia działań zmierzających do „zdyscyplinowania” operatorów.

1.7. Ograniczenie alokacji w 2022 r. stosowane przez PSE, postrzegane jako znaczące ograniczenie prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

1.8. Znaczny wzrost ilości spraw o charakterze skomplikowanym, m.in.dot. rozstrzygania sporów o przyłączenie do sieci źródeł odnawialnych.

1.9. Niejednoznaczne przepisy prawa i duża ilość zmian prawa, pojawianie się prawa incydentalnego („antykrzysowego”) i trudności w interpretacji przepisów. Brak konsultowania projektowanych przepisów lub nieuwzględnianie zgłoszonych uwag, krótkie terminy na zaopiniowanie projektu regulacji.

1.10. Niedostateczne zasoby kadrowe Urzędu uniemożliwiające pełną realizację zadań wynikających z prawa krajowego i UE, często o wysokim stopniu złożoności. Brak pracowników posiadających wiedzę techniczną i doświadczenie w pracy administracyjnej lub regulacyjnej, umiejętności współpracy międzynarodowej i bardzo dobrą znajomość branżowego języka angielskiego. Fluktuacja kadr, wysoka absencja chorobowa, nieskuteczne nabory pracowników wynikające z braku chętnych mają wpływ na realizację zadań. Stanowi to zagrożenie terminowości i jakości zadań wynikających z regulacji krajowych i unijnych oraz analizy i oceny skutków regulacji, terminów i postępowań sądowych.

1.11. Brak środków finansowych na:

1) zapewnienie odpowiedniego poziomu wynagrodzeń konkurencyjnych w stosunku do wynagrodzeń w otoczeniu rynkowym, w którym funkcjonuje Urząd, co skutkuje wysoką fluktuacją kadr;

2) zakup i rozwój narzędzi informatycznych, co skutkuje brakiem zapewnienia wsparcia realizacji zadań Prezesa URE poprzez systemy informatyczne;

3) zakup dostępu do monitoringu prowadzonego przez podmioty zewnętrzne, co skutkuje brakiem możliwości zakupu danych i sprawnego przygotowania analiz funkcjonowania rynku;

4) zaangażowanie ekspertów zewnętrznych z wiedzą specjalistyczną oraz wykształceniem technicznym, co skutkuje trudnościami w realizacji zadań Prezesa URE;

5) zapewnienie rozwoju zawodowego pracowników, co skutkuje brakiem szkoleń specjalistycznych i powoduje konieczność podnoszenia kwalifikacji w ramach samokształcenia.

Należy opisać przyczyny złożenia zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, np. istotną słabość kontroli zarządczej, istotną nieprawidłowość w funkcjonowaniu jednostki sektora finansów publicznych albo działu administracji rządowej, istotny cel lub zadanie, które nie zostały zrealizowane, niewystarczający monitoring kontroli zarządczej, wraz z podaniem, jeżeli to możliwe, elementu, którego zastrzeżenia dotyczą, w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

2.1. Monitoring realizacji zadań oraz identyfikacja ryzyk.

2.2. Sygnalizowanie organom państwa potrzeb dotyczących poziomu wynagrodzeń w URE oraz

podjęcie działań w celu pozyskania dodatkowych środków na wynagrodzenia oraz na zakup i rozwój narzędzi informatycznych.

2.3. Podjęcie działań w celu pozyskania pracowników o odpowiedniej wiedzy i doświadczeniu.

2.4. Wskazywanie organom mającym inicjatywę legislacyjną na potrzebę konsultowania z Prezesem URE istotnych zmian prawa oraz współpraca z organami celem zapewnienia maksymalnie wysokiej jakości nowych regulacji prawnych.

2.5. Współpraca z instytucjami opracowującymi analizy z obszaru rynku energii oraz pozyskanie narzędzi i aplikacji do analizy danych usprawniających realizację zadań Prezesa URE.

Wszystkie powyższe działania mają charakter ciągły.

Należy opisać kluczowe działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w odniesieniu do złożonych zastrzeżeń, wraz z podaniem terminu ich realizacji.

Dział III⁹⁾

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

3. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

3.1. Poprawa organizacji pracy, celem skutecznej realizacji zadań i efektywnego wykorzystania zasobów.

3.2. Współpraca z organami państwa, celem opracowania regulacji prawnych minimalizujących wątpliwości interpretacyjne oraz zagwarantowania środków na realizację zadań Prezesa URE.

3.3. Współpraca pomiędzy komórkami organizacyjnymi URE w zakresie spójnej interpretacji przepisów prawa oraz dążenia do zapewnienia sprawnej obsługi procesowej rozstrzygnięć Prezesa URE.

Należy opisać najistotniejsze działania, jakie zostały podjęte w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie w odniesieniu do planowanych działań wskazanych w dziale II oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie.

Pozostałe działania:

3.4. Działania na rzecz pozyskania pracowników oraz ograniczenia wysokiej fluktuacji kadr.

Należy opisać najistotniejsze działania, niezaplanowane w oświadczeniu za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, jeżeli takie działania zostały podjęte.

Objaśnienia:

¹⁾ W dziale I, w zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej, wypełnia się tylko jedną część z części A albo B, albo C przez zaznaczenie znakiem "X" odpowiedniego wiersza. Pozostałe dwie części wykreśla się. Część D wypełnia się niezależnie od wyników oceny stanu kontroli zarządczej.

²⁾ Część A wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza w wystarczającym stopniu zapewniła łącznie wszystkie następujące elementy: zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.

³⁾ Część B wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu jednego lub więcej z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem, z zastrzeżeniem przypisu 6.

⁴⁾ Część C wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu żadnego z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.

⁵⁾ Znakiem "X" zaznaczyć odpowiednie wiersze. W przypadku zaznaczenia punktu "inne źródła informacji" należy je wymienić.

⁶⁾ Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

⁷⁾ Dział II sporządzany jest w przypadku, gdy w dziale I niniejszego oświadczenia zaznaczono część B albo C.

⁹⁾ Dział III sporządza się w przypadku, gdy w dziale I oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była zaznaczona część B albo C lub gdy w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, były podejmowane inne niezaplanowane działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej.